

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/68299,Na-cmentarzu-Rakowickim-odbyly-sie-uroczystosci-pogrzebowe-Stanislaw-a-Ludzi-Harn.html>
19.04.2024, 17:33

Na cmentarzu Rakowickim odbyły się uroczystości pogrzebowe Stanisława Ludzi „Harnasia”

4 kwietnia 2019 r. Kraków odprowadził na miejsce wiecznego spoczynku Stanisława Ludzię „Harnasia”, żołnierza powojennego podziemia niepodległościowego, adiutanta „Ognia”, dowódcę oddziału „Wiarusy”. W uroczystościach uczestniczyły siostry „Harnasia”, a także prezes IPN dr Jarosław Szarek i wojewoda małopolski Piotr Ćwik.

Uroczystości żałobne rozpoczęły się mszą świętą, odprawioną pod przewodnictwem metropolity krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego, w kościele Niepokalanego Poczęcia NMP przy ul. Rakowickiej w Krakowie. Przybyłych przywitał gospodarz tego miejsca, o. Marian Zawada OCD, przeor klasztoru karmelitów bosych. Przed nabożeństwem wojewoda małopolski wręczył siostrze Stanisława Ludzi Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, przyznany partyzantowi pośmiertnie przez Prezydenta RP. Na zakończenie mszy wojewoda odczytał list skierowany do zebranych przez premiera Mateusza Morawieckiego. Głos zabrał także prezes IPN dr Jarosław Szarek.

- Stanisław Ludzia „Harnaś” był prostym żołnierzem. Poszedł do lasu, aby walczyć o wolną Polskę. Był dobrym żołnierzem, bo szybko zauważył go legendarny dowódca partyzancki Józef Kuraś „Ogień”. „Harnaś” został jego adiutantem, a potem gdy oddział „Ognia” rozbito, Stanisław Ludzia tworzył kolejne, stając na ich czele - powiedział prezes IPN. - Dzisiaj kładziemy kamień pod fundament gmachu Rzeczypospolitej, bo pamięć o naszych dziejach, o najlepszych synach Ojczyzny, jest jednym z fundamentów trwania naszej wspólnoty.

Zanim kondukt pogrzebowy z asystą wojskową wyruszył na cmentarz Rakowicki, radca Jan Sroka odczytał list Jana Józefa Kasprzyka, szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Następnie zebrani przeszli ulicami Rakowicką i Prandoty na cmentarz

Rakowicki, gdzie trumna ze szczątkami „Harnasia” została złożona do grobu. Na zakończenie uroczystości prezes IPN wręczył siostrze Stanisława Ludzi jego portret oraz wojskową rogatywkę. Był to szczególnie wzruszający moment.

Uroczystości z udziałem kompanii honorowej Wojska Polskiego oraz wojskowej orkiestry z Krakowa uświetnił chór Passionart. Stawiły się m.in. liczne poczty sztandarowe, którymi kierował ppłk Włodzimierz Wowa-Brodecki, grupy rekonstrukcyjne, harcerze, przedstawiciele organizacji patriotycznych i niepodległościowych. Całość zorganizował Oddział IPN w Krakowie i wojewoda małopolski. Był to pierwszy pogrzeb szczątków partyzanta podziemia niepodległościowego, odnalezionych w Krakowie w 2017 r.

Stanisław Ludzia ps. „Harnaś” (1923-1950)

Urodził się 1 czerwca 1923 r. w Ostrowsku w powiecie nowotarskim. W czerwcu 1944 r. związał się z oddziałem Ludowej Straży Bezpieczeństwa Józefa Kurasia „Ognia”, a po wkroczeniu Armii Czerwonej uczestniczył w próbach przejmowania struktur bezpieczeństwa przez siły niepodległościowe.

Po fiasku tych działań w kwietniu 1945 r. wraz z innymi „ogniowcami” rozpoczął nowy etap walki zbrojnej w partyzantce. Wiosną 1946 r. został mianowany adiutantem „Ognia”. Brał udział m.in. w walce z obławami bezpieki w maju 1946 r., uczestniczył też w rozbiściu jednej z grup prowokacyjnych UB. 21 lutego 1947 r. został ranny w walce z UB i KBW w Ostrowsku, zakończonej śmiercią „Ognia”.

1 marca 1947 r. ujawnił się w PUBP w Nowym Targu, ale już we wrześniu – zagrożony aresztowaniem – przyłączył się do dowodzonego przez Józefa Świdra „Mściciela” oddziału partyzanckiego „Wiarusy”. W grupie „Mściciela” nadzorował m.in. wkopanie symbolicznego krzyża w miejscu śmierci „Ognia”, a w lutym 1948 r. uczestniczył w walce z obławą KBW w Lubniu oraz w obronie bunkra „Wiarusów” nad Harklową.

21 października 1948 r. Stanisław Ludzia objął dowodzenie oddziałem. W wyniku działań prowokacyjnych UB został aresztowany 16 lipca 1949 r. podczas upozorowanego przez bezpiekę przetrzutu na Zachód. 28 listopada 1949 r. komunistyczny sąd w Krakowie skazał go na śmierć. Egzekucję przeprowadzono 12 stycznia 1950 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Ciało zostało potajemnie zakopane na cmentarzu Rakowickim. Szczątki Stanisława Ludzi odnaleźli w październiku 2017 r. eksperci Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN w Krakowie.

- Losy „Harnasia” doskonale obrazują logikę działań bezpieki wobec żołnierzy powojennego podziemia antykomunistycznego - mówi w rozmowie z Polską Agencją Prasową dyrektor krakowskiego IPN dr hab. Filip Musiał. ►► [Przeczytaj rozmowę](#)